

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1906. Január 11.

Csütörtök.

XXV. évfolyam 3. szám.

Felolós szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:
 Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
 Negyedévre 2 korona 50 fillér.
 Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
 4 hasábos petítorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
 Hivatalos és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
 Nyiltér sora 30 fillér.
 A hirdetmények s nyiltér díja előre fizetendő.

Pangás.

Jöttek, multak az ünnepek. Megint minden a régi. Az emberek újra hozzáfogtak a hajszához, turja mindenki a keresetforrásának barázdáját és az idegölő munkában újfent annyi a panasz, mint ünnep előtt. Sőt ünnep multával még többet panaszkodnak az emberek. A kereskedő, az iparos akár bezárhatnak a boltot senki sem fordítja feljűk a rudat. Az üres tárcájú közönség elhiszi a sok szomorú vallomást, de nem tehet róla, ő maga is rettenetesen érzi a pénz hiányát.

Bezzeg karácsony táján élénk volt a forgalom, nyüzsgő emberek adták kézről-kézre az iparos, kereskedő ajtók kilincseit. Noha a közönséget nem az az elvezette, hogy egyszer egy esztendőben csináljon a kereskedő világnak is jó napokat, inkább azzal tüntetett, hogy egyik-másik különbül tud költekezni, mint a szomszédja, egyik-másik tullicitálta a másik igényét, talán meg se is gondolták, hogy mit vesznek, vettek és vettek. Hazai-e avagy külföldi, azzal nem törődtek a vevők, talán a kereskedők sem, a sok forint pénz akkor is, ha osztrák portékáért fizetnek, akkor is, ha a tárgyakat a hazában készítették-e.

Az eredmény aztán nem lehetett más, a vásárlási felbuzdulás után, mint a pangás: mert a hasznát tulajdonképpen nem azok könyvelték el, a kik a bécsi gyárosok portékáját eladták, hanem azok, a kik a portékát ide beküldték. A hazai pénz nem marad idehaza, nem itt jár kézről-kézre. Itt nincs kész anyag ahhoz, hogy a forgótőkét növelje és a pénzforgalommal a köznyomot enyhítsük. És ha anyagunk lenne is, ha van is olyan ez a publikum, hogy a magyar gyártmányt meg nem veszi, mert beteges fölfogásunk és azt hisszük, hogy a brassói, gácsi szövet mindjárt jobb, mihelyt ráfogják, hogy angol gyártmány.

Vajjon mibe hibás a vásárló közönség? Abban első sorban, hogy erős corvinista ott, a hol palackok mellett kell kiönteni a magyar ékes szólás dikeiöt, de szűkeblű ott: a hol a pénz beszél és a hol tettekkel kell a hazafiságot bizonyítani.

Ez az iparpártolási közömbösség azonban, mélyreható gyökerű. Magyarország kezdetleges ipar állam. Az iparpártolási akció csak akkor lesz koncentráló erejű, ha a nagytőkések nem fogják szégyenleni az ipart, ha itt is létesülnek gyárak, a

melyek nem szórványos területen teljesítik a missziót, hanem mindenfelé a hazában füstölő kémények hirdetik azt a józan elvet, hogy az agrár állam mellett is párhuzamban haladhat az ipar.

A pangás akut jellegű tehát. A karácsonyi vásárok nem bírnak a végleges operáció jellegével: mert az organikus bajt csak csillapítja: az egy-két ünnepi hangulat és vásári kedv.

Ezen csak a vásárlók és kereskedők összetartó ereje változtathat eredményesen. Ez ha hazai terményt vesz, emez ha hazai ipari készítményt tart. A végeredmény azonban csak akkor lesz igazi, ha nekünk magunknak lesz bőséges és művészi kivitelei olesó áruink, a mikor az iparos idehaza talál piacot készítményeinek eladására és nem kell idegenbe vinni azokat a tárgyakat, a melyeket újból haza hozunk drága pénzért.

Ez a végleges megszüntetése a pangásnak, még messze időkre nyílik. A gyárak létesülése nem megy olyan hamar, mint egy fecskéfészék megépítése. Egy-egy fecske pedig nem csinál nyarat.

Az iparpártolók ligája azonban már a gyárak megépítése előtt életképes erőt önthet a pangó, vértelen ipari világba, ha hazai gyártmányokat vásárol és bizonyíthat, hogy a hazafias iparosokon és kereskedőkön fog mulni, ha ide haza is lesz készítő és vevő.

A józan kereskedelmi törvény az: hogy mentől sűrűbben forogjon a sok krajcár, mint a ritka forint. A pénz kézről-kézre adása élénkebbé teszi a társadalmat és nem kell attól félni, hogy a pénz megoszlik és nem lesz oly imponáló erejű. A tömeg emberek kezében megoszló pénz új és új keresetforrásra utalja az embereket, míg egy-két kiváltságos boldog halandója a teremtsének, csak luxust üz a maga boldogságából.

A nap ereje sem volna oly fönségesen éltető, ha egy pontra ontaná sugarát, míg széjjel ágazó sugarai oly hatalmas egészszé teszik, mely az egész világnak nyújtja javait, mely szétforgácsolódo sugarai dacára oly becsülettel betölti rendeltetését.

Ez az elemi disztinkció is s mind azt bizonyítja, hogy a megoszló pénz, a pénz forgalma, a kézről-kézre adás, de magában véve az emberek összetartó ereje, képes megszüntetni a pangást, képes kideríteni az emberek felett a beboruló eget.

A válság.

Mérséklet és meggondolatlanság.

A vasárnap rendesen az ellenzék politikai enuncziájának a napja. Mult vasárnap is az volt. Nyilatkozott Kossuth Ferenc a marosvásárhelyi deputáció előtt, mely a diszpolgári oklevelet hozta meg neki, nyilatkozott Apponyi Albert gróf, aki Nyiregyházán fejtett ki agitációt.

A két beszéd mindegyike más-más nyomon halad és amikor ezeknek a vezérforfiaknak a kijelentéseit mérlegeljük, szeretnénk mindenekelőtt azzal tisztába jönni, hogy a függetlenségi és 48-as pártok a többsége tulajdonképpen melyiknek az irányát vallja magának. Apponyi harcias, még mindig a riadót fujja, bárha hangja lényegesen mérsékeltebb, mint a milyen volt eddig. Kossuth Ferenc pedig főleg a mérsékletet és meggondoltságot hangsúlyozta és arra intett, hogy a nemzet minden téren kerülje a szélsőségeket.

Annyi kitetszik ezekből a beszédekből, hogy a debreceni sajnálatos események megdöbbentő hatással voltak a vezérekre, akik már látják, hogy a hónapok óta folyt agitáció milyen eredményeket szül és a kik tudatára ébredtek annak, hogy meg kell fékezni a kedélyeket, mert egyes vármegyékben messze túl megy az ellentállás a megengedhető és törvényre alapított határain.

Apponyi Albert gróf még mindig azt az álláspontot foglalja el, hogy nem hajlandó olyan kibontakozásra, mely nem veszi tekintetbe a nemzet alkotmányosan megnyilatkozott akaratát. Ez a régi nóta. Semmi sem állja útját annak, hogy a koalíció a legrövidebb időn belül elvállalhassa a kormányzást, csak éppen engednie kell a merevségből, amint azt Kossuth F. is kijelentette.

Az a mérséklet és meggondoltság ugyanis, melyet Kossuth Ferenc hangoztatott, azt diktálja, hogy a koalíció az adott nehéz helyzetben az áldozatkészség legnagyobb mértékét tanúsítsa és ne azt nézze, hogy mi a népszerű, hanem azt, hogy az országba mi a hasznos, mi az üdvös. Mert igen jól mondta a független párt vezére és a koalíció feje, hogy „a mérséklet és meggondoltság szent kötelesség akkor, amikor nem a magunk, hanem az egész nemzet ügyéről van szó.”

Ebben a nyilatkozatban benn foglaltatik a tudata annak a nagy felelősségnek, mely a szövetséget ellenzékre káru, ha továbbra is az eddig uton akar haladni. Pedig ez az út lejtő. A zülleshez vezet az országot.

Hát habozásnak nem is lehet helye. És ha a koalíció elnöke komolyan gondolja a mérsékletet és meggondoltságot, a nemzet érdekében mindenképen azon kell lenni, hogy ez az irány diadalmaskodjék minél előbb.

Mérséklet és meggondoltság az az Ariadnefonál, mely a nemzetet a mai válság veszedelmes labirintusából kivezetheti. (P.R.)

B. u. é. k.

Irta: Dr. Gidófalvi István, kir. közjegyző

Midőn Barnardo egy osikorgó decemberi estén előadásait befejezte és a fiatal hallgatók az akolt elhagyták, egy apró gyarkő semmi áron sem akart

távozni. „Nos fiatal barátom menj már te is haza.” „Nincs otthonom,” volt a szomorú válasz. A fiatal tanár elcsodálkozott. „De mégis csak kell valahol otthonodnak lenni!” „Sem apám, sem anyám nincs, hogy volna hát otthonom?” — válaszolt Jimm, a kályha mellé húzódva. „Kérem, könyörgöm, engedje, hogy itt töltsém az éjjelt, itt jó meleg van.” A fiatal orvos magával vitte a fiút s mód felett elcsodálkozott a Jimmől hallottakon, hogy hasonló kegyetlen sorsban van védettjével egyidős sok nagyon sok apátlan anyátlan árva.

Jimm Barnardót Houndsdeth közelében egy ódon, elhagyott épülethez vezetett, hol tizenegy gyermeket találtak rongyosan, dideregve, kiknek testét nem takarta más, mint azok a ruhafoszványok, miket napközben viseltek. Barnardo doctor emlékirataiban a rettenetes látványt a következő szavakkal festi: „Midőn a hold halvány világa a szegény gyermekek halvány arcára esett, teljesen világosan állt előttem a borzalmas valóság, hogy egynek sincs otthona, nincs senkije, ki védelmezze őket. A szomorú látványból megértettem, hogy óriási számú gyermek szenved hasonló sorsban. Olybá tűnt fel előttem, mintha maga az Isten vonta volna fel előttem a nyomort fedő fátyolt, mely eddig szemem elől eltakarta a londoni utcák gyermekcök kimondhatatlan helyzetét. Mély szomorúság töltötte meg szívemet a sors igazságtalansága felett. Miért nincs e tizenegyek sommijel? Miért van nekem és számtalan embertársamnak mindenünk, a mire szükségünk van. Nem voltam képes megérteni. Csak akkor nyugodott meg lelkem s csak akkor hagytam fel a tépelődéssel, midőn elhatároztam, hogy életem egyetlen céljának ismerem azt, hogy e szegény ifjakat védelmembe fogadom.”

Pár héttel később az elbeszölt felfedezés után az agricultural Hall-ban tartatni szokott vasárnapi előadásokról hiányzott egy szónok; a gyülekezet elnöke a fiatal orvost kérte fel, hogy beszéljen. Ő elmondotta Jimm történetét. A hatás leirhatatlan volt. Lord Shaftesbury, a gyülekezet elnöke egyik szolgának meghagyta, hogy több ismert emberbarátot hívjon össze, kik előtt Barnardo szomorú tapasztalatait ismételte. Éjnek idején az egész előkelő társaság Borough Market felé vette útját, de az egész nagy tőren egy lelket sem találtak. Barnardo elveszletnek hitte ügyét; egy rendőr jött segítségére. „A gyermeköket óhajtják látni? Kiabáljanak, csak hogy mindnyájan egy fél pennyt kapnak, meglátják, egyszeriben itt lesznek.” A kiáltozásra ládák, pok-

rócok, hordók, zsákok alól hetvenhárom gyermek bujt elő, hogy az ígért pénzdarabot megkapják. Az ügyet a parlamentben is előhozták; a lapok foglalkozni kezdtek a dologgal s rövid idő múlva, a nagy közönség is érdeklődött az árva gyermekek megmentésének eszméje iránt. Barnardo így célból egy-letet alapított. Az első fizető tag, ki hat és háromnegyed pence ajándékozott, egy cseléd volt s ezzel kezdte meg Barnardo doctor nagy művét, melynek alaptőkéje ma már csupán tagsági díjakból két millió font sterlingnél többre rug és évről-évre szaporodik.

Egyes kiváló adományokhoz följegyzésre méltó történetek fűződnek. Történt, hogy egy szép napon egy előkelő hölgy látogatta meg Barnardót, a ki sok mindenről való beszélgetés után távozásakor három darab, egyenként ezer fontos bankjegyet adott át neki a következő szavakkal: „Azért adom ezt az összeget, hogy az ön intézetének kapuja soha se legyen a szegény gyermekek előtt beárva.

Más alkalommal sétaköcsben egy indiai tiszt érintette meg vállát e kérdéssel: Ön Dr. Barnardo? „Az vagyok” — volt a válasz. „Akkor ime ötezer font sterling az Ön számára és azzal eltűnt a tömegben.

Hatvanadik születés napjára tisztelői különös meglepetést készítettek számára. E napon családja céljaira százhuszezer font sterlinget jutattak kezéhez. A nagyszerű alapítványokból, melyeket tettek, megközelíthető képet nyerhetünk áldásdus működéséről.

Intézetének központja Stepneyben, a londoni szegénynegyed elővárosában van, a többi Londonban s a környékén. Ily nemű intézetek Illförtben az elhagyott gyermekek számára egy egész villacsoport; Hawkuethban egy gyermekórház és egy gyermekotthon, nemkülönben az állandóan nyitva álló gyermekmenhely és fiú árvaház; Jerseyben szintén gyermekmenhely 1—8 éves gyermekek befogadására, egy foglalkoztató ház ifjak számára, egy leányotthon és egy leányok számára állított kézimunkaiskola, valamennyi saját házban; Burdetben egy üdülő tanya; Felixtownban a tegeer mellett másik üdülőhely lábadozó betegek számára, továbbá olyan épületek, hol a gyermekek éjjeli szállására lennek; gyógyíthatatlanok menhelye; vak és süketnéma intézet; nyomorékok otthona s még számtalan eléggé meg nem becsülhető oly intézmény, mely az elhagyott gyermekek ügyét szolgálja.

Barnardo doctorának összesen mintegy százhusz

olyan intézet köszönhető, melyek pótolni akarják a kic elhagyottaknak azt, a mitől a balsors megfosztotta őket: az apát és anyát. A nagy gyermek barát kárpótolni igyekezett mindkettőt.

Természetesen akadtak olyanok is, kik Barnardot a legképtelenebb vádakkal illették. Nagyobb-részt irigység (hisz melyik számottevő ember nem volna ily támadásnak kitéve?), részben vallási fanatizmus volt e támadások oka. Barnardo ugyanis védettjeit egy szálíg protestáns vallásban nevelte.

A különböző vádak és feljelentések tisztázása végett Barnardo vizsgálatot kért maga ellen és a negyven napig tartó vizsgálat, mely nyolczáz font sterlingbe került, a vádak teljes alaptalanságát derítette ki s a Barnardo nemes eszmái híveinek szaporodását eredményezte.

A növendékek kívánczolására szintén ráterelő-dött figyelmé. A védettek, mielőtt az intézetbe valamely mesterséget megtanultak, nagyrészt Kanadába vándoroltak, hol tart karokkal fogadták őket. Ma huszezer-nél több volt növendéke van a gyarmatokon. A nevelés nagyszerűségét mi sem bizonyítja jobban, mint az a körülmény, hogy a volt növendékeknek alig két százaléka vált büntetésre méltóvá, s ezek is holmi apró-cseprő kishágasok miatt. Ellenben például egy volt növendék, kit mint ujjazult csecsemőt, kétszersült dobozban tettek le az intézet kapujába, ma a kanadai parlament tagja, míg az a lányka, a kit zsákba varrva felhottan lettek, mint csecsemőt, ma Montrealban egyik legtekintélyesebb kereskedő neje.

Följegyzésre méltó a Barnardo intézet 1904. évi működéséről néhány adat: Az intézet átméreteleg kezelet százkilenevenkét ezer, felvett tizenköt-ezerszáznolcvankét, hosszabb ideig ápolott tízezer-kilencszázöt gyermeket s az ugyanaz évi december 31-iki létszám 7855, teljesen árva 2775, teljesen elhagyott 1062, gyógyíthatatlan nyomorék 124, öt éven aluli 627, kitelepített 1166; ingefenes ötkézős, 120239. A 38½ év alatt megmentett gyermekek száma 55962.

Midőn Barnardo elhunytáról Stepneybe megjött a hír, a gyermekek végett nem érő jajveszékölésbe törték ki, atyjuk elhunytá fölött. Mértelenen gyász uralkodott nemcsak a gyermekek között, hanem egész Anglia, sőt az egész világ mely részvetel és megdöbbenéssel vette tudomásul legnemesebb fiú egyikének elhunytát.

Barnardo meghalt, de a mű melyet életében alkotott, beláthatatlan időkre biztosítva van. Még

TÁRCA.

A tél közmondásokban.

A közmondások az évszakok közül leggyakrabban a telet emlegetik. És e mondások többnyire szépek, színesek, kifejezőesteljesek és sokszor találók. Meglátszik rajtuk, hogy a nép ezeket nagyobb lelki és szívbéli nyugalommal és több időnek a ráfordításával költötte, mint azokat, melyek a többi évszakra vonatkoznak.

A tél az elmúlás, a messze múltnak a gondolatával van összekötve. Ő a nép előtt a szellemi gyűjtés, a lelki szemlélődés és elmélkedés ideje. A tél ünnepeit is ennél fogva nagyobb odaadással a hititkökbe való mélyebb elmerüléssel s szintén nagyobb együttérzéssel üli meg.

A tél kezdete a közmondásokban vidékek és országok szerint változik. Astronomiailag december 21-ike a legrövidebb nap és a tél kezdete. Észak-Itáliában is ilyennek mondja a közmondás: „Szent-Tamás napján visszafordul a nap” azaz hosszabb lesz a nappal. Más országokban a hidegebb évszak korábban veszi kezdetét. Nálunk ismeretes e mondás:

Itt vagyón már Simon, Judás, jaj te neked inges gatyás! (okt. 28.) Ilyenkor kezdődik már az erős dér, mely előhírnöke a fagynak és a hónak.

Felsővidékre szent Márton (nov. 11.) szokta hozni a havat és a telet, a ki fehér lovon érkezik meg.

S ki ne ismerné Márton Ludját, a mely a kellemes szorakozásra való tituluson kívül még arra jó, hogy megjósolja, milyen lesz a tél? Ha a mellésontja szép fehér, akkor hideg és havas, ha barnás úgy sáros lesz a tél.

Németországban s másutt is sz. Katalional

(nov. 25.) kezdik a telet: „Szt.-Katalin fehér köpenyben jön.”

A népek igaza is szokott lenni mondásaiban, mert november hó második felében szoktak a természetben az enyhébb időszak utolsó nyomai is lassankint tűnődni. Sűrű komor fellegek usznak az égbolton, heves szelek és havasassók, hó forogtegek és jégcsapok jönnek a hosszú sötét éjjeleken a fehérszakály tél apó nyomában. A vándor, a ki a téli tájon, a pusztá mezőkön és a komoran hallgató erdőkön keresztül halad gyakran órák hosszát, a nélkül, hogy élő lényvel találkoznék és ha néha messzei távolból jövő hang üti meg a füle dobját, az annál jobban emlékezteti arra, mily téliessen csendese minden körülötte. E komolyság és az az ünnepi hangulat, mely a természetben uralg télen, az emberi kedélyre is hat.

Az ó német naptár sz.-Kelemen pápa (nov. 23.) ünnepével kezd a telet és e napot horgonynyal jelöli, mert e napon a hajósoknak már a kikötőben kell lenniök. Ismét a négy évszakot meghatározó közmondás:

Szent Kelemen hozza meg a telet.

Szent Péter széke tavaszt jelent (febr. 22.)

A nyarat hozza szent Orbán (máj. 22.)

A őst kezd szent Bertalan (aug. 24.)

Szent Luca (dec. 13.) napját említik leggyakrabban a téli mondásokban. Az angolok azt mondják: „Luca nap a legrövidebb nap és a leghosszabb éjjel.” E szentnek ünnepe ugyanis a régi kalendárium szerint dec. 25-ére esett, azért halljuk a következő mondásokat is: „Szent Luca napjától esedékléssel növekszik a nap.” „Szent Luca megkurtítja a napot.” Az olaszok is mondják: Szent Luca a leghosszabb éjjel, a mi van.

Luca napi időjárásból jósolnak is.

Igy Szardiniában e naptól határozzák meg,

mily időt várhatnak karácsony napjára. Nálunk egyes vidékeken pedig Luca napjától vagyis dec. 13 ikától kezdve tizenkét napig azaz 25 ig vigyáznak az időjárásra, s a milyen idő van az egyes napokon, olyan lesz a megfelelő hónap. Ez a Luca kalendárium. A népszokásokban Luca napján sok babona fordul elő, melyet nagyrészt a jövőnek megtudása kedvéért üznek. Ilyenek az úgynevezett Luca-fényből, Luca-keresztből való jósolások. A Luca-székéről is mindenki hallott már.

Van azonban e napnak s szent Miklós napjának kedvesebb jellege is, kivált a gyermekek előtt. A fiúk rettegve örülnek a szigorú, de bőkezű Mikulásnak, a lányok inkább a Lucának. Avagy ez is csak a régi jó időkből maradt mesévé mállozott már. A mióta erről is sikerült a vallásos zománcot letörölni, eldurvult és elfajult e szép szokás, mely hajdan a szülők egyik alkalmas fegyelmi eszköze volt a jó gyermekek megtanulmányozására, a rosszak megbüntetésére, ma pedig nagyrészt csak komédia és hecc. Hja haladunk! A kortészetet már a gyermekszobából is ki kell szorítani, hadd dajkálja a gyermekeket a testes Próza, ez neveli őket a valvél életre! Téli gondolat!

Más közmondások a tél tartósságát és szigorát jellemzik.

A tél a legszigorubbán ragaszkodik a jogához, vallják a mondások. „A tél átalvott, ha nincs az egyik oldalon, van a másikon.” Az angolok ezt mondják: „A tél soha sem henyél.” A franciák pedig: „Aki egy téli napot átél, egy halálos ellenséggel van kevesebbje.” Másutt ismét: „Szerencsés az ország, melyben a felhők telelnek.” A felhők enyhítik a hideget.

A hidegben gyorsabban mozog az ember. Innen a szállóige: „Télen mindenki ifjú lesz.” Ilyenkor minden kabát jó a közmondás szerint: „A fagy minden rongyot összetart.”

halálában is gondoskodott „családjáról”, a mennyiben az általa alapított intézetekre 30,000 font sterlinget hagyott, míg nagy művét 120,000 egyleti tag építi tovább

(Vége köv.)

SZINHÁZ.

— Fehér Károly színtársulata Kezdivásárhelyen. —

Január 6-án (szombaton) este a Lehár Ferenc által megzenésített „Mulató Istenek” című kacagató vig operettét adták elő, mely ügyes szereposztással, dallamos zenéjével mindvégig élénk hangulatban tartotta az igen szép számban megjelent közönséget. Különösen nagy tetszést arattak Solymossy Sándor Sosias és Szalai Vilma felesége Charis szerepében. Többször megismételtették Stoll Béla kupléit is. A többi szereplőkről sem lehet rosszat mondani. Gondosan alakítottak és énekeltek mindannyian.

Jan. 7-én (vasárnap) 2 előadás volt. Délután 3 órakor a tanuló ifjuság részére adták elő Szigligetinek „Czigány” című pompás népszínművét. Dombi Lajos főgimnáziumi tanárnak a népszínmű történeti fejlődését, Szigligeti írói működését a „Czigány hatását” méltatta, rövid de tanulságos bevezető felolvasása után megkezdődött az előadás, mely gondos betanulással játszva, minden tekintetben hasznos és élvezetes délutánt szerzett a jelenlévőknek. Deréki (Zsiga cigány), Bokody Mariska (Rózi), művészi alakításaikkal Szathmáry (földes ur), Kovács Gyula (Kurta gazda), Stoll Béla (Márton gazda), kitűnő játékkal ez alkalommal is kivívták a méltó elismerést. Nagyon helyesen jart el az igazgató is, mikor elhatározta az ifjusági előadások rendezését, — egyet azonban szeretnénk, ha azokban t. i. magyar történelmi színdarabokat adna az ifjuságnak, melyek a hazafiai érzés felébresztésére nyújtának segítőkezet a nevelőknek.

Este „János vitéz” került színre harmadizban nem csekély közönség jelenlétében, részben új szereposztással, a mennyiben János vitéze Turi Marcsa utjonnan szerződött primadonná, Bagót Solymossy, a francia királyt Stoll adták. Turi Marcsa az új primadonna igen előnyösen mutatkozott be, tiszta üde hangja, eleven játéka, csinos alakja, s pompás kosztümjeivel egy csapásra meghódította a közönséget, mely sűrűn tapsolt neki s gyakran

bívták lámpák elé. Nekünk úgy tetszik, hogy János vitéz szerepe inkább illik az ő alakjához, ámbar e kijelentésünk nem akar kicsinylése lenni a Szalay Vilma e téren kivívt pompás sikerének, Solymossy jobb volt francia királynak és Stoll is Bagónak. Sebestyén Rózi (Iluska), Szilágyi Etelka (a gonosz mostoha), Miklós Dóra (királyné), ma is kitűnően megfeleltek a hozzájuk kötött várakozásoknak. Bokody Mariska pompás tündértáncáért zajos tapsot kapott.

Hétfőn (jan. 8-án) „Kis pajtás” című francia vígjáték került nem nagy közönség előtt színre, melynél üresebb, gyarlóbb vígjátékot nem láttunk. Hiába való volt a legkitűnőbb erőknél Deréki (a marquis), Zilahy (Jakab), Péchi (a herceg), Dányi (Johan), Stoll (a jegyző), továbbá Szathmáryné (Adanus), Bokody Mariska (Genevieve), Csókáné Pozsonyi Julia (Morangena), Sebestyén Rózi (Valentine stb. minden egyes igyekezete, művésze: a Kis pajtás színpadunkon — elbukott.

Bőven kárpótolta a közönséget a hétfő esti előadásért a kedden este előadott „Piripócsi dalárka” c. szerföltött mulattató bohózat, mely a szerzőnek Deréki Antalnak jutalomjátékát kepezte. Nagyszámú közönség jött el a jutalomjátékra s lelkesen tüntetett kedvenc művésze mellett, akit többször kihívtak, tapsoltak, éljenek s ezenkívül egy értékes dologgal felékesített gyönyörű nemzeti színű kokárdával lepték meg tisztelői. Deréki kabinet-alkatist mutatott be Tutyi szerepében s hozzá méltó volt partnere Szilágyi Etel (Tutyiné) ugyisint a szereplők mindenike, akik végtelen jó kedvvel igyekeztek valamennyien kiaknázni a bohózat mulatságos mulatóságosabb helyzeteit, a melyek folytonos derűtségben tartottak a közönséget. Szerdán (jan. 10-én) Bob herceget adták a művészekben Turi Marcsa, sikerült előadásban

Jutalomjáték.

Fehér Anna, Gárdonyi Gezáának ez a pompás színműve jövő kedden január 16-án kerül színre Szathmáry Lajosnak, a színtársulat hős szerelmesének a minden ízében kitűnő színésznek s a tarsulat farsadhatatlan utkorának jutalomjátékául. Aki ismeri a Szathmáry párnak művészi tehetségeit s azt a sok kiváló sikert, melyet nap-nap után felmutatnak, a legkellemesebb órákat szerezve a színház látogató közönségnek, azok bizonyára mind ott lesznek a Fehér Anna előadásán, mely Gárdonyinak, a Göre Gábor híres írójának legújabb értékes színműve. Felhívjuk rá előre is közönségünk figyelmét.

Ifjusági előadás. Jövő vasárnap (jan. 14-én) d. u. 3 órakor Ocskay brigadéros Herceg Ferencnek e kitűnő hazafis, történelmi színművét adják elő ifjusági előadásul. Felhívjuk rá az ifjuság és a közönség figyelmét.

Heti műsor.

Január hó 11-én Csöppség. Vigjáték.
Január hó 12-én A boszorkány.

NAPI HIREK.

— Uj palotahölgy. A király a palotahölgyek rangját és elfoglalt adományozta újban számos előkelő urhölgynek, akik a társadalmi életben tevékenységükkel jó cselekedetekkel magukat kitüntették. Köztük van arkosi Bárá Szentkereszty Beláné sz. Florescu Maria, kinek jótékonyágát nemcsak Arkos közönségének és ifju nemzedéke, tapasztaltak ők, de Kézdivásárhely város közönsége is jól ismeri, hiszen a nemes Bárány tudvalevőleg a Rudolffórház-fentartó egyesületnek is, mióta az alapító elnök Bárá Szentkereszty Stephanie beteg, vezető elnöke

— Kinevezés. Andrassy Albertot, a kézdijárás szkeptikusságú ifju szolgabíráját tiszteletbeli főszolgabíróvá nevezte ki vármegyénk főispánja Gróf Haller János. Ernyedetlen szorgalommal párosult kiváló munkaságot jutalmazott meg a kitüntetéssel a felsőbb hatóság s azért hozzá ózintón gratulálunk.

— Nyugalomba helyezes. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Baló Odóné aljárásbíróné sz. Kovács Amalia kézdijárásbeli közönségi óvónő munkaképtelensége címén raját kérésére évi 240 korona nyugdíjjal, Demes Paterné sz. Albu Maria kisborsosnyói áll. iskolai munkaképtelen tanítónő évi 900 koronával nyugalomba helyezte.

— Egyházai bal. A kézdijárásbeli róm. kuth hitközség a most épített kántori lak költségeinek fedezésére február 3-án nagyszabású alaros bált szándékozik rendezni. A rendező bizottságba máris sok tekintélyes egyént sikerült megnyernie az egyház vezetőinek, akik most faradoznak a védnőkök fölkérésén s mennyiben eddig egyetlen fölkért egyén sem utasította vissza a rendezői, illetőleg védnői tisztelet, remélmi lehet, hogy a mulatság, az 51 napig tartó farsang legsikerültebb mulatsága leend.

— Ügyvédi iroda áthelyezés. Geréb János ügyvéd, országgyűlési képviselő Kézdivásárhelyt a Osernátóni utca 434. szám alatt levő ügyvédi irodáját a Kossuth Lajos utcának 371. házszám alatti épületébe (kir. törvényszék közelében) helyezte át s távollétében irodájának vezetésével Dr. Szánthó Vitus ügyvédjelöltet — lapunk munkatársát — bízta meg.

— Közgyűlés. A Kézdivásárhelyi Iparos Ifjusági Egyesület rendez évi közgyűlését f. évi január hó 14-én, vasárnap délután 2 órakor az állami el. iskolák tornacsarnokában fogja megtartani a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Felolvas: Kovács Bernardin gimn. tanár ur. 3. Tisztújítás. 4. Jelentés a balról. 5. Szavaz: Ferenc Károly 6. Indítványok. 7. Bizáras. Az egyesület tagjait, valamint az érdeklődő nagy közönséget e helyen is tisztelettel meghívja s kéri a minél tömegesebb megjelenésre. Az Egyesület nevében Kézdivásárhely, 1906. jan. 11-én. M. Székely János egyll. elnök. Jancsó János egyll. jegyző.

— Kinevezés. Az igazságügyminiszter Sylvestor Andor végzett joghallgatót a sepsiszentgyörgyi kir. járásbíróvához díjtalan joggyakorlatnak nevezte ki.

— Megüresedett óvónői állás. A Kézdivásárhely város által 1871 óta fentartott közönségi óvodánál 10 éven át működött Balóné Kovács Amalia nyugalmába helyeztetvén, az egyik óvónői állás — megüresedett. Egy kissé furesn vagyunk a mi óvodánkkal. Évtizedeken át virágzott, 150—200 apró gyermek lett benne gondos felügyeletet és hasznos szórakoztatást, úgy hogy egy ideig két külön részében két helyiségben két óvodát alig győzte a kisdadékkal való foglalkozást. Mintegy 5—6 év óta azonban a kis gyermekek létszáma nem az óvónők buzgóságáigánya folytán, hanem érthetetlen okokból, nagyon megesapant, úgy, hogy azóta a 2 óvodából egy lett, s a 2 óvodának csupán 20—40 gyermekkel van dolga. Ezért a 20—40 gyermekért, közfelfogás szerint nem érdemes két óvónői állást tartatni fenn a városnak s ennek tulajdonképpen igazat is kell adnunk. Csakhogy a törvény másként intézkedik. Kézdivásárhelynek, mint rendezett tanácsú városnak, az óvónőtelek nagy számát tekintve, feltétlenül 2 óvodát kell fenntartatni: ehhez azonban mulhatatlanul szükséges a törvény végrehajtása. Felhívjuk az illetékes hatóságok figyelmét, hogy végre valahára rendezzék a kérdést úgy, amint azt nemcsak a kisdadévas ügye, de városunk érdekei is megkívánják, annál is inkább, mert a jelenlegi állapotot feltétlenül változtatni kell.

A jövőre mindenki kíváncsi s a jóslásból ki nem fogy az ember. A közmondások az új évet emlegetik. Ausztriában mondják: „A milyen szent Katalin, olyan lesz az új év.” Németországban: „Az első napi hajnali pir rossz időt és nagy esupást hoz.” Tirolban és másutt pedig termékeny évre enged következtetni. Portugáliában: „Az év első napja a nyár első napja.” Spanyolországban az újévről hét különös közmondás dívik: „Többet hoz az új év, mint a jól művelt föld.” „Ne mondj rosszat az évről, a míg el nem mullott.”

Januárt illetőleg a közmondásokban csaknem mindig az a kívánság nyilvánul, hogy hideg legyen.

„Januárban ha sok az eső, a gabonára nem hoz áldást.” Januárban sok eső, kevés hó, hegynek völgynek, fának nem jó. „Ha nedves a január hó, üres marad a bordó.” A magyar közmondás ellenben azt mondja: „Ha fénylik Vince, megtelik a pince.”

A németek a leugyelekkel egyként tartják: „Meleg januártól mens meg Uram minket.” Svájcban ezt mondják: „Ha januárban táncolnak a szunyogok, a parasztnak eseség után kell nézni.” A portugálok e szavakkal vigasztalódnak: „Nedves január, ha nem jó a gabonának, nem is rossz a nyájnak.” Nálunk ismeretes ez: „Ha Pál fordul köddel, ember hal meg döggel.”

Olaszországban a fázékonyakat januárban születetteknek mondják.

A szőkő év iránt nagy az előítélet a közmondásokban. Könnyen balul üt ki, a mit szőkő évben tesz, vagy kezd az ember.

Felső Olaszországban azt mondják: „Ha eljön a szőkő év, ne rakj selyemhernyókat és ne ojtás fákat.” Szardíniában ellenben azt tanácsolják: „Szőkő évben tenyész (selyemhernyókat) és ojtás.” Az oio-

szok nagyon félnek: „Ha szent Kascián (szőkő évben febr. 29.) az állatra néz, lovett a marhát, ha a fara tekint, ledönti.”

Németalföldön is az a babona, hogy nemcsak a növényekmarha, de a baromfi és az ültetvény is jól sikerül, azonkívül van még kuriozumos nézetük is. „A szőkő évben pénteken mindig megváltozik az idő.”

Az ó-kalendáriumban a szőkő év február 24-re esik, a mely nap kétszeresen veendő. Az egyház e napon szent Mátyás apostol ünnepét üli: a ki választás útján iktattatott az apostolok közé. A szőkő évben 25-re esik az ünnepe, a mit Mátyás ugrásának neveznek. Róla mondja a közmondás:

„Mátyás ront ha talál,
Ha nem talál, csinál.”

már t. i. jeget.

Gyertyaszentelő boldogságszón napjáról mondja a régi tapasztalat:

„Ha fénylik Gyertyaszentelő,
Az izoket is vedd elő.”

vagyis a szalmatörök is szükséges lesz a marhák számára, oly hosszú lesz a tél. Iyankor a medve is kibújik odújából s haszép az idő, ismét vízszatér, mert még nagy hideg lesz, ellenkező esetben künn marad.

Még néhány jellemző mondást említünk meg a térről. „A nyár a tápláló, a tél az emésztő,” sokféle változatban fordul elő. Így: „Eljön az ideje, mikor a tél kérdozni fogja, mit tettél nyáron.” „A télnek nagy a gyomra.” „Nyáron minden kecske ad tejet, télen nem is minden jó tehén.” „A ki a meleg időben nem dolgozik, a hidegben éhezni fog.” „A ki nem jár gereblyével, mikor legyek és bögyölők csipnek, télen szalmakötél fog járnai s kérdozni: Van-e száma eladó?”

Sz. 7889—905. tklvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kovásznai királyi járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság, közhirre teszi, hogy Balogh János és neje Vilió Mária végrehajtónak, Könczei Etelka végrehajtást szenvedő elleni 3000 K. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a kézdivásárhelyi kir. törvényszék (a kovásznai kir. járásbíróság) területén levő Szőrese község határában fekvő, a szőresei 433 sz. 289 hrsz. ingatlanra 39 kor. 61 fill., a szőresei 56 sz. 320/7 hrsz. ingatlanra 55 K., a szőresei 631 sz. 441/4 hrsz. ingatlanból Szőresei Etelka járandóságának 1985 hrsz. 50 fillérben összesen 2080 kor. 11 fillérben ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1906. évi január hó 29-ik napján d. e. 9 órakor Szőrese község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alul is eladatni nem fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. c. 173. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átseglyáltatni.

A kir. járásbíróság, mint tklvi hatóság. Kovászna, 1905. dec. 12-én.

Száva Jakab,
kir. aljbíró.

(6. 1—1.)

Sz. 8562—905. tklvi.

Árverési hird. kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy Hamar Zoltán kézdivásárhelyi lakos végrehajtónak Ács Zsigmondné szül. Winkler Gizella k.-polyáni végrehajtást szenvedettek ellen 1057 K. 20 fillér tőke, ennek 1905. évi február hó 15. napjától járó 6% kamatai, 68 K. már megállapított, ugy 16 K. 30 fill. jelenlegi és a még felmerülendő költségek kielégítése végett az 1881. LX. t. c. 141. §-a alapján a 146. §-a értelmében a 156. §-a pontjára való hivatkozással a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén levő K.-polyáni 119 sz. tklvben foglalt 285., 286. hrsz. (belsőség) ingatlanra 620 koronában megállapított kikiáltási árban az özv Winkler Áron javára bekebelezett 1/3 ad részben hasznélvezeti jog sérelme nélkül.

Az árverést végrehajtató képviselője Dr. Herepei Iván ügyvéd közbenjöttével elrendelte, Árverési határnapul 1906. évi január 2-ik napjának d. e. 9 órája K.-polyán község házához kitűzetik, mely alkalommal ezen ingatlanok a becsárban alul is eladatni fognak.

A kikiáltási ár a fennebb kitett becsár, melynek 10%-át a venni szándékozók által készpénzben vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ban foglalt árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ban kijelölt ovadékképes papirban a kiküldött kezéhez bánatpénz gyanánt leteendő, vagy annak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervény kiszolgáltatandó.

Vevő tartozik a vétel árát 2 egyenlő részletben és pedig az első az árverés napjától számított 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számított 30 nap alatt; minden egyes vételári részlet után az árverés napjától járó 5% kamatokkal együtt a kézdivásárhelyi kir. adó, mint bírói letéti pénztárnál befizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámítatni.

Az árverés egyéb feltételei a keblitklvi hivatalnál K.-Polyán község előljárásiágánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kézdivásárhely, 1905. évi okt. 4.

(4. 1—1.)

Kádár,
kir. törvz. bír.

Eladó erdő.

Néhai Nagy Ferencz Lázár fia hagyatékát képező ingatlanok haszonbérbe kiadók, esetleg örökáron is eladók: — eladó továbbá Szarazpatakon egy 32 hold területű csereerdő is.

Bővebb értesítet ad a tulajdonos Joós Imróné, S.-szentgyörgyön.

(2. 2—5.)

Kiadó lakás.

Három szép szoba, konyha és kamarából álló kényelmes, egészséges uri lakás, 2 éves kőépületben külön udvarral, kuttal, mellékhelyiségekkel és kis kerttel, Kézdivásárhelyen, a Csernátóni uton, a kir. ügyészséggel szemben, folyó évi április 24-étől kezdve több évre haszonbérbe

3. 1—3.

k i a d ó.

Értekezhetni a tulajdonos: Szabó Géza, áll. isk. tanítónál

A mai modern kornak teljesen megfelelő könyvnyomda.

A „SZÉKELYFÖLD” politikai hírlap kiadóhivatala.

IFJ. JANCÓSÓ MÓZES

gőzerőre berendezett könyvnyomdája, könyvkötészete, papir-, írószer- és könyvkereskedése

KÉZDIVÁSÁRHELYT

a „Jancsó”-féle gyógytár mellett.

Legelőbb bevasárlási forrás
Olcsó! Szép! Tartós! Meglepő!
DIVÁNY- és GARNITURÁKBÓL
Ifj. Jancsó Mózes
kárpitós és díszítő műhelyében
Kézdivásárhelyt.

Készítetek saját felügyeletem alatt:
új ebédlő- és heverő-diványokat, garnitúrákat, matracokat, foteleket, diványpárnákat, stb. szoval minden e szakba vágó munkákat, ugyszintén bármilyen rongálódott diványok, fotelek, stb. újratömését vagy behuzását olcsó és jutányos árak mellett teljesen újja alküttatok át.

Gyorsan, izléssel és a legelőbb árban készít el minden a könyvnyomdai szakmába vágó munkákat, u. m.: irodalmi műveket, tudományos és irodalmi folyóiratokat, tankönyveket, heti és havi lapokat, kereskedők és iparosok részére számlákat, gyászjelentéseket, körleveket, üzleti könyveket, névjegyeket, meghívókat, falragaszokat, stb. stb.

Butorraktáromban

mindig készletben tartok: ebédlő és szalon berendezéseket, ruha-, mosdó-, éjjeli- és étszekrényeket márvánnyal és anélkül, garnitúrákat, sodrony betéteket, ágyakat, matracokat, hajlított és préselt ületű székeket, függönytartókat, gyermekkoosikat, stb. stb., melyeket szintén felügyeletem alatt — kitűnő száraz anyagból — saját asztalos, esztergályos és faragó műhelyemben készítettetek, s azoknak ugy jószágáért mint tartósságáért teljes felelősséget vállalom.

Könyvkötészetemben

minden fajta könyvek bekötését nagyon jutányos áron eszközölöm s azokat kívánatra ellátatom éresarkokkal, miáltal azok tiszszerte tartóssabbakká válnak.

Nyomtatvány raktáromban

minden szükségeltető községi, közigazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványok finom papiron nyomva, állandóan nagy raktáron vannak.